

K-äänteen harjoituspaketti

Jos lapsesi k-äänne ei äänny oikein neljävuotisneuvolaan mennessä, voi terveydenhoitaja tai puheterapeutti suositella teille kotiharjoittelua tämän ohjeen avulla. Ohjeet on rakennettu järjestykseen niin, että edelliset harjoittelut valmistavat seuraavaan vaiheeseen. Ohjeen lopussa on tulostettava seurantataulukko, jonka avulla voitte yhdessä lapsen kanssa seurata äänneharjoittelun etenemistä.

Harjoituspaketin sisältö:

1. [K hukassa? Ohjeita vanhemmalle, harjoituksia lapselle](#)
2. [K-äänteen erottaminen sanoista](#)
3. [K-äänteen etsiminen](#)
4. [K-äänteen yhdistäminen vokaaliin ja sanoihin](#)
5. [K-äänne lauseissa](#)
6. [K-äänteen yleistäminen](#)
7. [K-harjoittelun seuranta](#)

K hukassa? Ohjeita vanhemmalle, harjoituksia lapselle

K-äänne opitaan yleensä varhain ja lapsi käyttää sitä usein myös jokeltaessaan. Joillakin lapsilla K-äänteen kypsymisessä on syystä tai toisesta hankaluutta. Tällöin K-äänne korvautuu puheessa usein T:llä tai puuttuu puheesta kokonaan.

K-äänteen kypsymättömyyden taustalla voi olla kuuloerottelun vaikeutta (lapsen on vaikea kuulla eri äänteiden eroja), vaikeutta hallita puhe-elimistön yhteistyötä tai kyseessä voi olla opittu tapa.

Äänneharjoittelu on eräänlaista lihasjumbppaa: jotta jumpasta olisi hyötyä, sitä tulisi tehdä usein, pieniä aikoja kerrallaan. Yhden harjoittelutuokion aikana on hyvä pyrkiä vähintään 80 toistoon. Toisilla lapsilla 80 toistoa tulee täyteen muutamassa minuutissa, toisten kohdalla tarvitaan pidempi harjoittelu-aika. Jos toistojen saaminen on työlästä, harjoitustuokioita voi olla useampia päivässä.

Viikon aikana harjoituksia täytyy tehdä vähintään neljänä päivänä. Muistathan, että uuden äänteen käyttöönotto tapahtuu vähitellen ja edellyttää lapselta keskittymistä oman puheen tarkkailuun. Lapsen puhetta ei kannata korjata jatkuvasti, se voi aiheuttaa isonkin mielipahan. Lyhyt yhteinen harjoitteluhetki, jossa lapsi kokee onnistumisia ja saa yrittämisestään kehuja ovat parempia vaihtoehtoja.

Jos lapsen on vaikea innostua harjoittelusta, kokeile motivaation kohottamista palkitsemalla. Voitte esim. sopia, että lapsi saa jokaisesta harjoituskerrassa tarran taulukkoon. Kun harjoituskertoja on kertynyt sovittu määrä, lapsi saa yhteisesti sovittun palkkion (voit hyödyntää paketin etusivulla olevaa harjoittelutaulukkoa). Muistathan kehua lasta harjoittelun lomassa yrittämisestä ja antaa palautetta onnistumisesta!

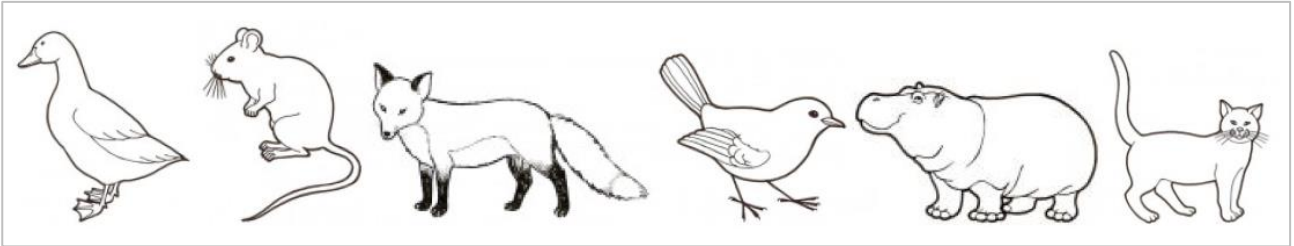
K-harjoittelu, kuten kaikki äänneharjoittelu, etenee järjestyksessä:

1. Ensin harjoitellaan irrallinen K. Samalla harjoitellaan kuuntelemaan miltä K kuulostaa sanoissa.
2. Kun irrallinen K onnistuu, sitä aletaan yhdistää vokaalitavuihin
3. Kun K onnistuu tavuissa, sitä aletaan käyttää sanoissa
4. Seuraavaksi K:ta harjoitellaan lauseissa
5. Lopuksi K pyritään yleistämään puheeseen harjoittelemalla sitä keskustelussa

K-äänteen erottaminen sanoista

Lapsen kanssa voi harjoitella k-äänteen havaitsemista, mikäli lapsi ei vielä ole tätä oivaltanut. Kuulostelkaa k-äännettä perheenjäsenten, sukulaisten, kavereiden nimistä, muistipelin kuvakorteista, kuvakirjan aukeaman kuvista, kauppakassin ruokatarvikkeista ym.

Harjoitus. Ympyröi tai värity alla olevista kuvista ne, joissa kuuluu K! Voitte keksiä lisää eläimiä.

Kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Elina Vanninen

K-äänteen etsiminen

K-äänne muodostetaan siten, että kielen takaosa nousee ylös kohti suulaen kattoa, jolloin kielen kanta ja pehmeä suulaki muodostavat sulun. Kun sulku poistetaan, syntyy paukahtava ääni eli K.

Jos lapsi ei pysty tuottamaan irrallista K-äännettä lainkaan, harjoittelu kannattaa aloittaa k-mielikuva- ja suujumppaharjoituksilla, kuuloerotteluharjoituksista ja yksittäisen K-äänteen harjoittelusta.

Yksittäistä K:ta hakiessa erilaisista mielikuvista voi olla apua. Selinmakuulla K voi onnistua helpoiten:

- Köhistään kuin juna, jolla on yskä KHH KHH KHH
- Nakutetaan vasaralla KK KK KK
- Kuorsataan leikisti ja sen jälkeen kokeillaan K K K K
- Kurlataan vettä lyhyitä pätkiä vaikkapa hammaspesun yhteydessä (kurlaamisen aikana suun takaosaan muodostuu sulku)

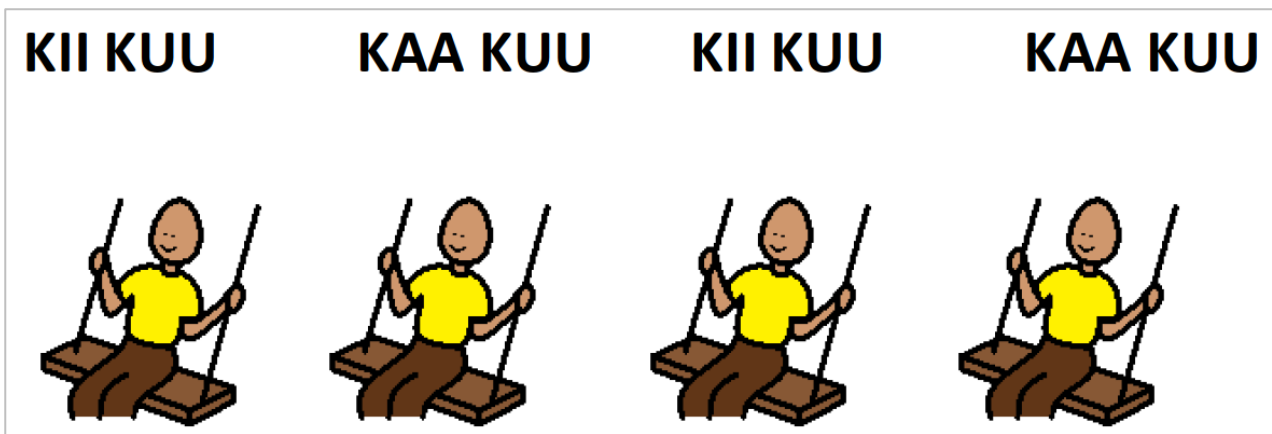
Joillakin lapsilla K syntyy helpoiten, kun painetaan kieltä lusikalla, sormella, lastalla tai jäätelötikulla kielen kärjestä ja yritetään samalla sanoa esim. TAA TAA, TUTTO, TUTTI tms. Jos lapsi osaa NG-äänteen (esim. sanassa kengät), voidaan aloittaa: ANGANGAN-KKA, ENGENGEN-KKE, jne.

K-äänteen yhdistäminen vokaaliin ja sanoihin

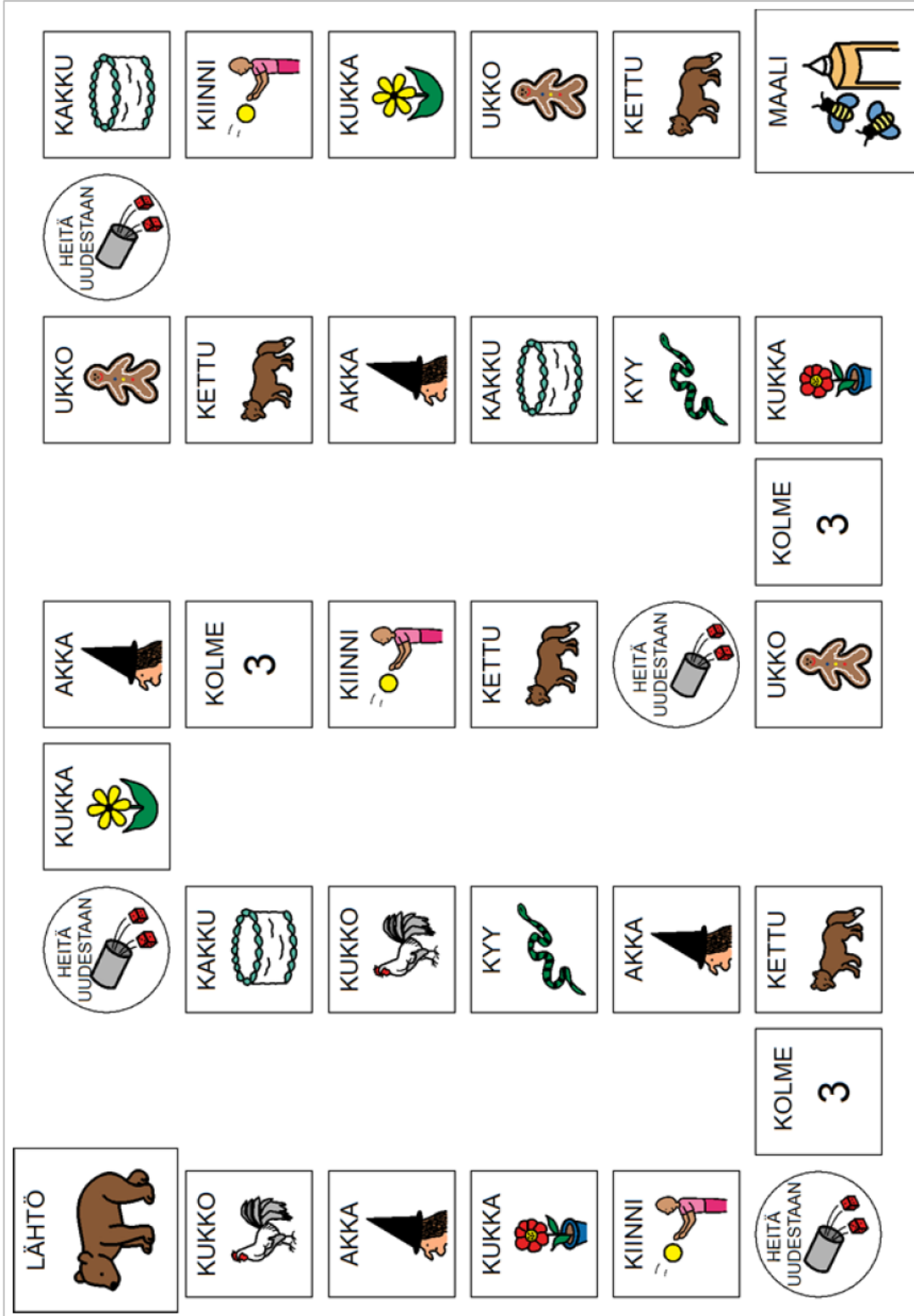
Usein K onnistuu aluksi helpoiten vokaalitavun lopussa (esim. AAK, EEK jne.). Seuraavaksi K:ta voidaan yrittää ääntää vokaalitavun keskelle (esim. AKKA, EKKE jne.) ja tavun alkuun (KII, KOO jne.) ja lopulta sanoihin.

Aluksi helpoimpia ovat sanat, joissa konsonantteja on vähän (esim. KUKKA, KAKKA, KAAPPI, LUKKO jne.). Helppojen sanojen jälkeen voidaan edetä vaikeampiin sanoihin.

Harjoitus. Sanokaa kiikkumistavuja antaen kuvan lapselle leikisti vauhtia tai oikeasti keinussa keinuessa.

Harjoitus Karhunkierros-peli. Auta karhua löytämään reitti metsässä. Maalissa odottaa hunajaherku. Heitä noppaa, liiku eteenpäin ja lue ruudun puheharjoitus kerran, tai jos olet harjoittelussa jo pidemmällä, kolmesti.

Kuvat: Boardmaker, Mayer-Johnson, Inc.

K-äänne lauseissa

Harjoitus. K sanan alussa lausetasolla. Lue harjoituslauseet tarkasti läpi. Voit myös vaihdella lauseita, esim. Kilin kello jne. Rastita yksi karkki luettuasi harjoitussivun kertaalleen läpi.

KALAN 	KANNU 	KONNAN 	KOLO 	KALLEN 	KULTA
KILIN 	KOTI 	KANIN 	KIVI 	KANAN 	KATTO
KOKIN 	KAKKU 	KIMALAISEN 	KOUKKU 	KUSKIN 	KATTI
KETUN 	KELLO 	KATIN 	KAUHA 	KUKON 	KUPPI

Kuvat: Boardmaker, Mayer-Johnson inc. & Papunetin kuvapankki, papunet.net, Elina Vanninen

K-äänteen yleistäminen

Apuna voi käyttää esim. kysymyksiin vastaamista, tarinoiden kertomista (lapsi yrittää muistaa käyttää K:ta puheessa kerronnan aikana), kuvakirjojen yhdessä katsomista, lotto- tai muistipelejä, tai yhdessä sovittua tiettyä hetkeä lapsen kanssa (esim. 30 min), jolloin aikuinen saa muistuttaa K:n käytöstä.

Harjoitus. Kysymyksiä, joiden vastaussana alkaa k:lla.

- Minkä värinen on aurinko?
- Mistä katsotaan aikaa?
- Mikä loistaa taivaalla öisin?
- Mistä eläimestä saadaan munia?
- Mitkä laitetaan jalkaan, kun mennään ulos?
- Mikä eläin kiekuu?
- Mihin mennään ostamaan ruokaa?
- Mikä eläin naukuu?

K-harjoittelun seuranta

Väritä, ympyröi tai laita tarra kuvassa olevan tähden päälle niinä päivinä, kun olet harjoitellut koota:

